

SANATÇI, BOB LAW RESİMLERİNDE, KOMPOZİSYON VE BİÇİM OLARAK İNDİRGEME

Prof. Dr. Mustafa Cevat ATALAY
Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Öğretim Üyesi

Özet: Bu çalışma kapsamında, 1934-2004 yılları arasında yaşamış olan, sanatçı, Bob LAW'a ait yapıtlarda, ifade yöntemi olarak, 'indirgeme' üzerine bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda sanatçı literatür bakımından incelenerek, üretimleri üzerinden yorumlamalar yapılmıştır.

Sanatçı, İngiliz minimal yaklaşımın kurucu önder sanatçılardan birisidir. Resim, heykel, film sanatlarına dair çalışmaları bulunmaktadır. Resim çalışmalarına suluboya tekniği ile başlayan sanatçı, Law, çömlek sanatı ile uğraşmıştır. Sanatta, klasikleşmeye tepki duymuştur. Manzara temelli çalışan sanatçı, büyükannesinden resim dersleri alarak resim yeteneğini geliştirmiştir. Marangozluk tekniğine, geometriye, mimarlığa, felsefeye, mistizme, simyaya ve paleontolojiye ilgisi üretimlerini etkilemiştir.

Yapıtları, somut dünyaya bakan sanatçı gözünden, mekân indirgenmiş biçimde temsil edilmiştir. Sanatsal ifadesine ait uygulamaları, minimalizm akımı etkisinde, biçimlenir. Yapıtlarda, tema olarak, 'Hiçlik'¹ teması gözlenebilir. 'Hiç'i' konu, olarak kompozisyonların da temalaştıran sanatçı, boş bir uzayı espaslar ile temsil ederek, izleyicide farklı etkiler uyandırmakta, çizgi, mekânı tanımladığı gibi 'zaman' ve yerçekimi kavramına da gönderme yapmaktadır. Resimsel alanı çerçeve ile belirterek, pencereden, bakmaya dair bir bakış açısını izleyenlere duyumsatmaktadır. Saflaştırıcı, indirgemeci ve soyutlamacı tavrı belirgin olarak gözlenebilir. Manzara konuları, ağaçların ideogramları halinde indirgenmiş somut nesne ve canlılar üzerine çalışırken, ana hatlarını ön plana çıkartarak, saflaşan, soyutlanan, çizgi, kontur ve dış hatlar ifade biçimi olarak önem kazanmıştır.

Özgür bir espasa dair yaklaşımı boşluk alanları vurgularken, minimal, sade, çizgiler halindeki biçimler, çocuksu bir aktarma biçiminde sayılabilir. Minimalist yaklaşıma dair, bazı kompozisyonlar ve soyut ve boş bir uzayı tanımlamaktadır. Manzara üzerine odaklanan ve ondan esinlenen, sanatçı, ezoterik yaklaşımını aktarmaktadır.

Soyut dışavurumcu sanatçı, çalışmalarında ruhani, nesnesiz ve hiçe doğru yönelen bir temayı konu ettiği, iddia edilebilir. Bu canlı, cansız bir indirgemeyi kapsadığı kadar, indirgenmiş konu ve tuvale izleyicinin fenomolojik yaklaşımı geliştirme davetidir.

Anahtar kelimeler: Bob Law, Espas, İndirgeme

THE ARTIST IN BOB LAW PICTURES, COMPOSITION AND REDUCTION AS FORMAT

Abstract: Within the scope of this study, an analysis was carried out on 'reduction' as a method of expression in the works of the artist, Bob LAW, who lived between 1934-2004. In this context, the artist was examined in terms of literature and interpretations were made on his productions.

The artist is one of the founding and leading artists of the British minimal approach. He has works on painting, sculpture and film arts. Law, who started his painting works with the watercolor technique, was engaged in the art of pottery. In art, he reacted to classicalization. Working based on landscape, the artist developed her painting skills by taking painting lessons from her grandmother. His interest in carpentry technique, geometry, architecture, philosophy, mysticism, alchemy and paleontology influenced their production.

His works are represented in a reduced form from the perspective of the artist who looks at the concrete world. Applications of artistic expression are shaped under the influence of the minimalism movement. In the works, the theme of 'Nothing' can be observed as a theme. The artist, who thematizes 'nothing' as the subject in his compositions, creates different effects on the viewer by representing an empty space with spaces, and refers to the concept of 'time' and gravity as well as the line defines the space. By specifying the pictorial space with a frame, it makes the viewers feel a perspective of looking through the window. His purifying, reductionist and abstractionist attitude can be clearly observed. Landscape subjects, while working on concrete objects and living things reduced to the ideograms of trees, have gained importance as a form of expression of purified, abstracted lines, contours and contours by emphasizing their main lines.

While his approach to a free space emphasizes empty spaces, minimal, plain, lines-like forms can be counted as a childlike transference. It describes some compositions and an abstract and empty space about the minimalist approach. Focusing on and inspired by the landscape, the artist conveys his esoteric approach.

It can be argued that the abstract expressionist artist deals with a spiritual, objectless and non-objective theme in his works. This is an invitation to develop the viewer's phenomenological approach to the reduced subject and canvas as well as involving a living, inanimate reduction.

Keywords: Bob Law, Space, Reduction

Giriş

Sanatçı, Bob LAW, 1934 yılında İngiltere'nin Middlesex şehrinde doğmuştur. Minimal akımın, İngiliz kurucularından sayılmaktadır. Heykel ve resim çalışmaları bulunmaktadır. Geometriye, marangozluğa ustalığının olduğu bilinmektedir.

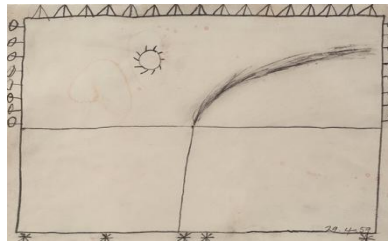
Başlıca, ilgi alanı, resim sanatıdır. Heykelleri ve resimleri minimal bir ifade tarzına sahiptir. Resmini belirleyen unsurlardan mistisizm, simya ve paleontoloji onun yapı taşlarından birisi olduğu düşünülmektedir.

Sanatçı, klasik resim anlayışına ve onun anlatım yollarına karşı olduğunu açıkça göstererek, manzaradan esin almış, geometri etkisinde bir “manzara” temasını, basit planlara çizgilere indirgemiş, kompozisyonları ana hatlara bölerek, minimal bir üslup oluşturmuştur. Resimleri minimalizmde, avangart kıldığı kadar, eleştirileri de beraberinde getirmiştir.

Sanatçının çalışmaları, izleyicilere, kişisel bir yorumlama, etkişim için çağrı yapmaktadır. Bu, yapıtların konu bağlamına dair izleyiciye yapılan bir davettir. Alışageldik anlatım teknikleri ile uzlaşmayan, sanatsal ifadesi ile rendi dışlamış görülmemektedir. İfade dili, resimdeki yalınlığı artıran bir durum olarak dikkat çekmektedir.

Çalışmalarda, konu, hikaye, nesne gibi ifade araçları ya tamamen kaldırılmış, yada indirgenmiştir ve sanatçının, basit soyutlamacı dili, uzlaşmak için izleyiciyi etkileşime çağırmaktadır denilebilir. Resim, 1. Bağlamında değerlendirildiğinde, Sanatçının çizimi, manzarayı ikiye bölen yatay çizgi ile ufuk ve yolu anımsatan çizgi ile kompozisyonu üçe bölmüştür. Manzara alanı, bu çizimde en basit biçimde, çocuksu bir anlatımla aktarılmıştır. Çizgiye dair yukarıda hareketi temsil eden güneş, sola doğru ışınlarını çevirir gibidir. Sağa doğru olan duman görüntüsü olabileceğini varsaydığımız, biçim hareketi, rüzgarı temsil eder gibi sağa doğru rüzgarı bize duyumsatmaktadır. Kenar çerçeveye baktığımızda, sanatçının genel resim kompozisyon anlayışı kapsamında resimlerinde gördüğümüz paralel eşkenar biçimi vardır. Biçim kompozisyonu çevrelemektedir. Bu izleyiciye, sanatçının gözünden bir bakış imkanı sağlamakta, çerçeve dışına çizilen bazı ağaç, yıldız ve çadır gibi simgelerde de soyut, çocuksu tavrını devam ettirmektedir. Çadır ve ağaçların sayısı toplamda “16” dır. Yıldızlar, yer çizgisinin altında betimlenirken, diğer biçimler gökyüzünde çizilmiştir. Özet olarak, sanatçının komplike bir bakış açısı ile tinselleşen bir kurgu arayışında olduğu söylenebilir.

Çizimleri avangart tercihe uygun olarak, tek, siyah rengi kullanarak, çizgiye, geometrik alanlara, izleyenin yönlendirilmesinin niyeti ile saf ve tek renklidir. Çocuk çizimlerini anımsatır ve çizgilerde minimize edilmiş bir kompozisyon vardır. Çalışmaları erken dönem primitifler gibi sade ve simgeseldir. Geometri, son derece belirleyicidir. Detaylara önem vermemektedir. Örneğin, bazı resimlerinde bulutlar, dış kenarları ile çocuksu bir ifade biçiminde resmedilmekte ve resim hatları çok az çizgiyle mekan oluşturacak biçimde oluşturulmuştur. Çalışmalarında dikkati çeken diğer unsur, resimlerine çerçeve çizmesi ve alanı sınırlandırılması, çerçeve dışına sembolik aktarım yapmasıdır.

Resim 1: Bob Law, 1959, kalem ile kağıt üzerine çizim, 10 × 14".

Genel olarak resimsel üslubunun, geometri, minimalizm ve süprematizm¹ akımlarına ait kökten esinlendiği söylenebilir. Sanatçıya ait çalışmalarda, geometrik,² ilkelci, çocuksu, indirgemeci bir aktarım metodu başlıca

¹ “Süprematizm, yaratıcı sanat içinde saf duygunun üstünlüğüdür” (Antmen, 2013: 90).

² “Soyut sanatçı da, evrene, nesneler dünyasına baktığında, nesneleri ‘özsel’ (essential) yapıları içinde gördüğü, yani nesneleri soyut-geometrik bir bilgi obje’si olarak kavradığı için tuval üzerinde onları soyut-geometrik biçimler olarak resmeder” (Tunalı, 2008: 144).

yöntemlerden birisi olarak seçtiğini söyleyebiliriz. Sanatçı, görünen nesne ve objeleri ayıklamakta, azaltmaktadır. Kompozisyonlarında nesneyi tamamen yok saydığı durumlar vardır ve bu durumu ile hikâyeyi resmin içinden merkezden izleyicinin iç dünyasına bırakır. Süprematizm ile Anlatım biçimi, bu bakımdan ile benzeşmektedir. Bununla beraber, rengi resmin dışına taşıyarak çok büyük çoğunlukta, çizgi ve leke olarak monogram bir dile sahiptir. Bu yönü onun tamamen kendine özgü cesur bir çocuksuluk içeren özgür bir sanatçı üslubunu zorlamasını sağlamıştır.

Sanatçının minimalist kompozisyon anlayışı ve çizgilerle sınırlandırılmış nesnesiz¹ veya çok az nesneli evreninin ana merkezinde, “boşluk” vardır. Alan ve özellikle boş alan, sanatçıda, teorik nedenlerle oluşturulmuş bir düzen anlayışının ‘başlıca amacı’ olarak ortaya çıkmaktadır. Boş alanlar, o kadar fazla ve anlamsız hale gelir ki, temsilin bir yorumunun da ziyade, tinsel bir yapıyı yorumlayan bir izleyici vardır.

Sartre (2011: 58), “*görüye sunulmuş olan şey bir hiçlik kıpırtısı, fonun hiçliğidir ve fonun hiçlenmesi formun görünmesine çağrıda bulunur, onu görünmeye zorlar*” demektedir. Sanatçı için resimsel analizde bu yargı, yol gösterici olabilir. Sanatçının soyut, minimal dili, izleyicinin etkileşimine ihtiyaç duymaktadır. Fonun hiçlenmesi, nesnesiz, hikayesiz bir kompozisyon oluşturması, izleyicinin rolünü artırır. Sanatçı işaretleri üzerinden izleyici, konuyu tamamlar. Bu “hiçin” izleyici olarak “hissedilmesi” için bir öneridir.

Sanatçının, çalışmaları indirgenmiş, çizgilere yansıtılmış bir minimal manzarayı izleyicilere düşündürmeyi amaçlar, biçimde “nesnesizdir”. “*Düşünenler için, eksik kalan şeylerde, daha kalıcı dersler vardır.*” (Heidegger, 2021, s. 20). Yargısı, sanatçı resimleri bağlamında değerlendirilirse, resimlerin yorumlanması bakımından önemli bir dayanak halinde düşünülebilir.

Sanatçı açısından, amatör yaklaşım oldukça cesurca ifade edilerek, biçimin teknik ustalığına değil, geometri ve manaya odaklanması istenmektedir. Bunlar az deneyimli bir elden çıkmış çizgiler gibi görünür. Bunun yanında, sıradışı ve sorgulayıcı, düşündürücü tavrını espaslar üzerinden izleyiciye duyurmaktadır. Çizgiler ile boş alanları bölmesi, parçalara ayırması ve çizgi biçiminde bırakması, nesnesiz bir dünyaya, izleyici bakışını doğrultmakla beraber bazı imlerle onu düşünmeye çağırması, saflaşmış bir yüzey sayesinde amaçlanmıştır.

İzleyiciye büyük bir pay düşen çalışmalarda, “dersler” izleyicileri düşünmeye çağırmaktadır. Sanatçının resim üretimleri, felsefi düşünceler olara, içsel düşünceyi harekete geçmeye çağırır ve metafizik bir yapıda, “tinseldir.”

Kaynakça

- Antmen, A. (2008) 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar, Sel yayıncılık, İstanbul.
Tunalı, İ. (2008). Felsefenin Işığında Modern Resim, İstanbul.
Sartre, J.P. (2011). Varlık ve Hiçlik, İthaki, 4. Basım, İstanbul.
Heidegger . M. (2021) Kant ve Metafizik Problemi, Alfa kitap, Çev: Kaan H. Ökten

Resim Kaynakçası

Resim 1: <https://www.artforum.com/print/reviews/202202/bob-law-87695>

¹ “Resim sanatının en aşırı sınırına kadar ulaşır; bu sınırın arkasında ise içeriksizlik (nesnesizlik) başlar.” (Tunalı, 2008: 183).